

Čtvrtek 19. září 2019

P9_TA(2019)0017

Situace v Turecku, zejména odvolání zvolených starostů z funkce

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 19. září 2019 o situaci v Turecku, konkrétně o odvolání zvolených starostů z funkce (2019/2821(RSP))

(2021/C 171/02)

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Turecku, zejména na usnesení ze dne 24. listopadu 2016 o vztazích EU a Turecka ⁽¹⁾, ze dne 27. října 2016 o situaci novinářů v Turecku ⁽²⁾, ze dne 8. února 2018 o situaci v oblasti lidských práv v Turecku ⁽³⁾ a ze dne 13. března 2019 o zprávě Komise o Turecku za rok 2018 ⁽⁴⁾,
- s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 29. května 2019 o politice rozšíření EU (COM(2019)0260) a na pracovní dokument útvarů Komise připojený ke zprávě o Turecku za rok 2019 (SWD(2019)0220),
- s ohledem na závěry Rady ze dne 18. června 2018 a na předchozí příslušné závěry Rady a Evropské rady,
- s ohledem na předběžné závěry mise pro sledování průběhu voleb vyslané Kongresem místních a regionálních orgánů Rady Evropy,
- s ohledem na doporučení Benátské komise a na závazek Turecka respektovat Evropskou chartu místní samosprávy,
- s ohledem na rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy (PACE) 2260 ze dne 24. ledna 2019 s názvem „Zhoršování situace opozičních politiků v Turecku: co lze udělat na ochranu jejich základních práv ve členském státě Rady Evropy?“,
- s ohledem na prohlášení mluvčí Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) ze dne 19. srpna 2019 o odvolání zvolených starostů z funkce a zadržení stovek lidí v jihovýchodním Turecku,
- s ohledem na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Selahattin Demirtaş v. Turecko,
- s ohledem na rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy 2156 (2017) o fungování demokratických institucí v Turecku,
- s ohledem na to, že k základním hodnotám EU patří právní stát a dodržování lidských práv, což jsou hodnoty, které platí i pro všechny kandidátské země;
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech (EÚLP) a na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, jichž je Turecko smluvní stranou,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na čl. 144 odst. 5 a čl. 132 odst. 4 jednacího řádu,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 224, 27.6.2018, s. 93.

⁽²⁾ Úř. věst. C 215, 19.6.2018, s. 199.

⁽³⁾ Úř. věst. C 463, 21.12.2018, s. 56.

⁽⁴⁾ Přijaté texty, P8_TA(2019)0200.

Čtvrtek 19. září 2019

- A. vzhledem k tomu, že Turecko je důležitým partnerem EU a jako od kandidátské země se od něj očekává, že bude dodržovat nejvyšší demokratické standardy, včetně respektování lidských práv, právního státu, důvěryhodných voleb, základních svobod a univerzálního práva na spravedlivý proces;
- B. vzhledem k tomu, že se v Turecku konaly dne 31. března 2019 volby do místních zastupitelstev a podle předběžných závěrů mise pro sledování průběhu voleb vyslané Kongresem místních a regionálních orgánů Rady Evropy „proběhly řádným a spořádaným způsobem“; vzhledem k tomu, že v těchto místních volbách byla zaznamenána velmi vysoká účast voličů; vzhledem k tomu, že tyto volby byly předmětem značné kritiky pozorovatelů s poukazem na to, že sdělovací prostředky působily výrazným způsobem ve prospěch vládnoucí Lidové aliance;
- C. vzhledem k tomu, že v místních volbách dne 31. března 2019 získal starosta Adnan Selçuk Mizrakli z Diyarbakiru většinu 63 % hlasů, starosta Ahmet Türk z Mardinu většinu 56 % hlasů a starostka Bedia Özgökçeová z Vanu většinu 54 % hlasů, což tudíž znamená, že všichni tři tito starostové získali od voličů jasný mandát k výkonu povinností spojených s funkcí starosty;
- D. vzhledem k tomu, že všichni tři starostové byli schváleni Nejvyšší volební radou Turecké republiky (YSK) jako způsobilí kandidovat v těchto volbách;
- E. vzhledem k tomu, že demokraticky zvolení starostové Diyarbakiru, Vanu a Mardinu v jihovýchodním Turecku byli nahrazení vládou jmenovanými provinciálními správci/pověřenci s oficiálním zdůvodněním, že jsou v současnosti trestně stíháni za údajné vazby na teroristy;
- F. vzhledem k tomu, že nahrazení Adnana Selçuka Mizrakliho, Ahmeta Türka a Bedii Özgökçeové Ertanové státními správci budí vážné znepokojení, protože jsou tím zpochybněny demokratické výsledky voleb ze dne 31. března 2019; vzhledem k tomu, že dne 18. srpna 2019 bylo zadrženo 418 civilistů, většinou členů a zaměstnanců místních zastupitelstev z 29 různých provincií po celém Turecku, a to na základě podobných, zcela nepodložených obvinění;
- G. vzhledem k tomu, že v září 2016 byl výnosem během výjimečného stavu změněn turecký zákon o obecních zastupitelstvech tak, aby bylo snazší administrativně zbavit funkce starosty obviněné z vazeb na teroristy a na jejich místo dosadit provinciální správce; vzhledem k tomu, že Benátská komise vyzvala turecké orgány, aby zrušily ustanovení zavedená tureckým výnosem č. 674 ze dne 1. září 2016 – která za výjimečného stavu nejsou striktně nutná –, zejména ta, která se týkají pravidel umožňujících obsadit uvolněné funkce starostů, místostarostů a členů místních zastupitelstev jmenovanými úředníky;
- H. vzhledem k tomu, že dne 9. dubna 2019 prohlásila YSK další čtyři zvolené starosty a členy místních zastupitelstev v jihovýchodním Turecku za nezpůsobilé ujmout se funkcí, i když před volbami dne 31. března 2019 potvrdila platnost jejich kandidatury, s odůvodněním, že tito kandidáti byli dříve státními úředníky a byli ze svých míst propuštěni výnosem vlády; vzhledem k tomu, že po tomto svém rozhodnutí přičkla YSK tyto funkce kandidátům ze Strany spravedlnosti a rozvoje (AKP); vzhledem k tomu, že tento zátaž na tureckou politickou opozici se odehrává v situaci, kdy se zmenšuje prostor pro demokratické vyjadřování se a kdy turecké orgány činí opatření za opatření, aby umlčely nesouhlasné hlasy, mezi nimiž jsou novináři, obránci lidských práv, akademičtí pracovníci, soudci a právníci;
- I. vzhledem k tomu, že mnohá z těchto přijímaných opatření jsou nepřiměřená, porušují turecké vnitrostátní právní předpisy a jsou v rozporu se závazky člena Rady Evropy a s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech; vzhledem k tomu, že po tvrdém potlačení pokusu o puč bylo vzato do vazby více než 150 000 osob, 78 000 osob bylo zatčeno na základě obvinění z terorismu a více než 50 000 osob zůstává ve vězení, ve většině případů bez přesvědčivých důkazů; vzhledem k tomu, že k prosinci 2018 činil celkový počet lidí, kteří jsou drženi ve vazebních věznicích bez obžaloby nebo očekávají soudní přelíčení, zhruba 57 000; vzhledem k tomu, že 20 % takto vězněných čelí obviněním v souvislosti s terorismem a jsou mezi nimi novináři, političtí aktivisté, právníci a obránci lidských práv, což vyvolává stále větší obavy o nezávislost soudnictví;

Čtvrtek 19. září 2019

- J. vzhledem k tomu, že rozhodnutí YSK opakovat volby primátora v Istanbulu a přiřknout funkce starosty v některých místních zastupitelstvech v jihovýchodním Turecku kandidátům na druhém místě vyvolává vážné znepokojení, zejména z hlediska respektování legality a integrity volebního procesu a z hlediska nezávislosti volební rady, která by neměla být nijak politicky ovlivňována;
- K. vzhledem k tomu, že dne 3. září 2019 turecký ministr vnitra oznámil, že budou vydány další příkazy k odvolání zvolených zástupců, a zejména pak pohrozil, že bude odvolán starosta Istanbulu Ekrem İmamoğlu;
- L. vzhledem k tomu, že dne 6. září 2019 byla předsedkyně regionální organizace Republikánské lidové strany (CH) Canan Kaftancıoğlu odsouzena k odnětí svobody v délce 9 let a 8 měsíců na základě obvinění z urážky prezidenta, urážky státních činitelů, hanobení státu, podněcování k nenávisti a používání sociálních médií k propagaci teroristické organizace v letech 2012 až 2017;
- M. vzhledem k tomu, že několik demonstrací, které byly uspořádány na podporu odvolaných starostů, bylo bezpečnostních důvodů zakázáno a demonstrace, které proběhly, policie za použití síly rozehnala a došlo k masivnímu zatýkání a trestnímu stíhání osob, které se jich zúčastnily; vzhledem k tomu, že tato situace je výsledkem nových právních předpisů přijatých bezprostředně poté, co byl zrušen výjimečný stav;
- N. vzhledem k tomu, že v Turecku došlo k řadě útoků a v roce 2016 k pokusu o státní převrat, při nichž bylo zabito 248 osob;
- odsuzuje rozhodnutí tureckých orgánů o odvolání demokraticky zvolených starostů z funkce na základě sporných důkazů; zdůrazňuje, že takovéto kroky dále oslabují schopnost politické opozice uplatňovat svá práva a plnit svou demokratickou úlohu; žádá turecké orgány, aby okamžitě a bezpodmínečně propustily příslušníky opozice, kteří byli zatčeni v rámci ostrého zásahu proti všem disidentům v zemi, a aby je zprostil všechny obvinění;
 - silně kritizuje svévolné nahrazení místních volených zástupců nezvolenými pověřenými zástupci, což dále narušuje demokratickou strukturu Turecka; žádá turecké orgány, aby vrátily do funkce všechny starosty a zvolené zástupce, kteří zvítězili v místních volbách konaných dne 31. března 2019 a jimž bylo na základě nepodložených obvinění zabráněno v tom, aby se ujali funkce, nebo byli odvoláni nebo nahrazeni nezvolenými pověřenými osobami;
 - jednoznačně odsuzuje politicky motivovaný trest udělený Canan Kaftancıoğlu, která byla jednoznačně potrestána za svou klíčovou úlohu v úspěšné volební kampani starosty Istanbulu, a žádá jeho okamžité zrušení;
 - odsuzuje výhrůžky tureckých orgánů, že odvolají další zvolené zástupce, a vyzývá Turecko, aby se zdrželo dalšího zastrahování;
 - připomíná význam dobrých vztahů s Tureckem, které se zakládají na sdílených hodnotách, dodržování lidských práv a zásad právního státu, na svobodných a demokratických volbách, včetně respektování výsledků voleb, a na základních svobodách a univerzálním právu na spravedlivý proces; žádá tureckou vládu, aby zaručila lidská práva všem lidem, včetně osob žijících a pracujících v Turecku, které potřebují mezinárodní ochranu;
 - opakuje své hluboké znepokojení ohledně postupující degradace základních svobod a právního státu v Turecku a odsuzuje využívání svévolného zadržování, soudní šikany, obtěžování správními orgány, zákazů cestování a dalších prostředků určených k pronásledování tisíců tureckých občanů, včetně politiků a zvolených zástupců, obránců lidských práv, státních úředníků, členů organizací občanské společnosti, akademiků a bezpočtu běžných občanů; vyjadřuje znepokojení v souvislosti se zprávami o pokračujícím stíhání a vyšetřování v souvislosti s velmi široce a vágně definovanými teroristickými trestnými činy;
 - naléhavě žádá Turecko, aby sladilo své právní předpisy týkající se boje proti terorismu s mezinárodními standardy v oblasti lidských práv; opakuje, že by široce definované turecké právní předpisy pro boj proti terorismu neměly být využívány k tomu, aby byli za uplatňování práva na svobodu projevu trestáni občané a sdělovací prostředky, nebo k tomu, aby byli svévolně odvoláváni zvolení zástupci a byli nahrazováni osobami pověřenými vládními orgány;

Čtvrtek 19. září 2019

8. žádá turecké orgány, aby dodržovaly mezinárodní zásady zajišťující pluralitu a svobodu sdružování a projevu, osvědčené postupy a aby zaručily příznivé podmínky pro osoby zvolené na základě řádného projevu svobodné vůle tureckých občanů; zdůrazňuje, že tato rozhodnutí porušují právo na svobodné volby, právo na politickou účast a právo na svobodu vyjádření podle EÚLP;
 9. opakuje své znepokojení v souvislosti s nadměrným používáním trestního stíhání místních volených zástupců v Turecku a jejich nahrazováním jmenovanými úředníky, což je postup, který závažně narušuje řádné fungování demokracie na místní úrovni;
 10. vyzývá tureckou vládu k zajištění toho, aby všichni jednotlivci měli v souladu s mezinárodními normami právo na spravedlivý proces a na přezkum svých případů nezávislým soudem, kterým jim může zajistit nápravu, včetně odškodnění za utrpěné materiální a morální škody; žádá Turecko, aby zajistilo provozní, strukturální a finanční nezávislost tureckého institutu pro lidská práva a rovné zacházení a úřadu veřejného ochránce práv s cílem zaručit jejich kapacitu zajišťovat možnost skutečného přezkumu a nápravy a řídit se rozsudky Evropského soudu pro lidská práva;
 11. odsuzuje pokračující zadržování Selahattina Demirtaše, opozičního vůdce a prezidentského kandidáta, a žádá, aby byl okamžitě a bezpodmínečně propuštěn; bere na vědomí rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva v jeho případě, v němž žádá turecké orgány o jeho okamžité propuštění;
 12. vyjadřuje závažné znepokojení nad tím, že turecké orgány monitorují platformy sociálních médií a zavírají účty na sociálních médiích;
 13. žádá ESVC a Komisi, aby Parlamentu poskytly úplné informace o otázkách, o nichž se diskutovalo v rámci politického dialogu mezi EU a Tureckem, který se konal dne 13. září 2019;
 14. naléhavě žádá místopředsedkyni Evropské komise, vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Komisi a členské státy, aby při jednáních s tureckými protějšky i nadále poukazovaly na situaci zadržovaných příslušníků opozice, obránců lidských práv, politických aktivistů, právníků, novinářů a akademiků a aby je diplomaticky i politicky podporovaly, a to i prostřednictvím pozorování soudních řízení a sledování jednotlivých případů; žádá Komisi a členské státy, aby ve větší míře využívaly granty na mimořádnou pomoc pro obránce lidských práv a aby zajistily plné uplatňování obecných zásad EU týkajících se ochránců lidských práv;
 15. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a prezidentovi, vládě a parlamentu Turecka, a žádá, aby bylo toto usnesení přeloženo do turečtiny.
-